

РОЛЬ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У РЕГУЛЮВАННІ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ

ЩЕРБАН Марія

Карпатський інститут підприємництва
Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»
<https://orcid.org/0009-0007-8322-6775>
e-mail: scherban1492@gmail.com

У статті розглядається роль міжнародних економічних організацій у регулюванні зовнішньої торгівлі, яка є важливим елементом світової економіки та ключовим фактором розвитку багатьох країн, особливо тих, що розвиваються. Зосереджено увагу на таких організаціях та їх основних функціях як Світова організація торгівлі (СОТ), Міжнародний валютний фонд (МВФ), Світовий банк, а також на регіональних інституціях. Проаналізовано їхній внесок у створення сприятливих умов для міжнародної торгівлі, забезпечення фінансової стабільності, лібералізацію ринків і підтримку багатостороннього співробітництва.

У роботі висвітлено основні механізми регулювання зовнішньоторговельної діяльності через впровадження міжнародних стандартів, процедур розв'язання суперечок, а також заходів тарифного та нетарифного регулювання. Проаналізовано позитивну динаміку впливу міжнародних економічних організацій на зменшення економічної нерівності, стимулювання інвестицій і сприяння сталому розвитку, а також на виклики, з якими вони стикаються. Серед них – зростання екологічних загроз, нерівність між розвиненими країнами та країнами, що розвиваються, необхідність адаптації національних економік до умов глобалізації.

Особливу увагу приділено співпраці України з міжнародними економічними організаціями у сфері зовнішньої торгівлі. Розглянуто переваги такої взаємодії, зокрема доступ до нових ринків, інтеграція у світову економіку, отримання технічної та фінансової допомоги, а також основні виклики: конкуренція на міжнародному ринку, протекціоністські заходи інших країн, необхідність гармонізації законодавства із міжнародними нормами.

Підкреслено важливість діяльності міжнародних економічних організацій як регуляторів зовнішньої торгівлі та визначає їхній вплив на вирішення глобальних економічних проблем, розвиток міжнародного співробітництва та зміцнення економічної стабільності країн-членів.

Таким чином, проведене дослідження дозволяє глибше зрозуміти вплив міжнародних економічних організацій на глобальну економіку, що є важливим для науковців, політиків і практиків.

Ключові слова: міжнародні організації, міжнародні економічні організації, СОТ, світова економіка, глобалізація, сталий розвиток, економічна нерівність, зовнішня торгівля, міжнародне співробітництво, фінансова стабільність.

<https://doi.org/10.31891/mdes/2024-14-28>

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Проблема регулювання світової економіки в умовах глобалізації є однією з ключових у сучасному науковому дискурсі, оскільки від ефективності діяльності міжнародних організацій залежить сталий економічний розвиток, зменшення глобальної нерівності, екологічна стабільність і вирішення соціальних викликів. Головним питанням є забезпечення ефективного багатостороннього співробітництва між державами через діяльність міжнародних організацій, з урахуванням зростаючих викликів, таких як економічна нерівність, екологічні загрози, фінансова нестабільність та конфлікти. Дослідження цієї проблематики має прямий зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями: зокрема, необхідністю удосконалення регуляторних механізмів міжнародних організацій, розробки інноваційних моделей економічної співпраці, а також створення ефективних інструментів для подолання кризових ситуацій у світовій економіці. Вивчення цих питань є важливим для забезпечення гармонійного розвитку міжнародних економічних відносин, а також сприяє сталому зростанню на глобальному рівні.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Серед провідних авторів, що займалися вивченням досліджуваної проблематики визначимо праці науковців, що найбільш змістовно підійшли до вивчення питань ролі міжнародних економічних організацій у регулюванні зовнішньої торгівлі. Серед таких авторів можемо виділити Л. Г. Бага, С. В. Довгаль, П. Пасемко, у своїх працях розкривають сутність одностороннього та багатостороннього регулювання міжнародної торгівлі.

Такі автори як В. Ксендзук, Г. Марків, Л. Гинейська та Т. Тохтамиш вивчали вплив міжнародних економічних організацій на торговельно-економічне співробітництво в цілому. А. Качур та А. Рудник досліджували роль міжнародної торгівлі в економічному розвитку. Проте, залишились питання, що потребують подальшого дослідження у цій сфері.

ВИДІЛЕННЯ НЕВИРШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ СТАТТЯ

Стаття присвячена аналізу низки невіршених аспектів діяльності міжнародних організацій, які залишаються актуальними в умовах глобалізації. Зокрема, це питання ефективності регулюючих механізмів у країнах, що розвиваються, подолання економічної нерівності, забезпечення екологічної відповідальності транснаціональних корпорацій, стійкості глобальної фінансової системи в умовах криз, впливу глобалізації на економічний суверенітет держав та роль міжнародних організацій у запобіганні конфліктам і підтримці постконфліктного відновлення. Висвітлені питання у дослідженні є важливими для розуміння викликів сьогодення у сучасному світі.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є аналіз ролі міжнародних організацій у регулюванні світової економіки, оцінка їх впливу на сталий економічний розвиток, зменшення нерівності між країнами, вирішення глобальних викликів та забезпечення ефективного міжнародного співробітництва.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Для багатьох країн, що розвиваються, участь у міжнародній торгівлі є ключовим фактором зростання. Міжнародні організації допомагають забезпечити доступ до ринків, фінансування та технічної допомоги, що робить їхню діяльність важливою для зменшення економічної нерівності.

У сучасному світі однією з основних рушійних сил економічного розвитку виступає міжнародна торгівля, яка є сферою міжнародних економічних відносин і являє собою сукупність зовнішньої торгівлі товарами, послугами, продукцією інтелектуальної праці всіх країн світу [13].

В епоху глобалізації спостерігається зменшення бар'єрів між країнами у вирішенні спільних глобальних проблем на рівні міжнародної економіки. Структура міжнародної економіки за формами міжнародних відносин зображена на рис. 1.

Міжнародне регулювання	Економічні					Фінансові				
	Міжнародні організації									
Форми міжнародних економічних відносин	Товарами	Послугами	Капіталу	Робочої сили	Технологій	Валютної	Цінними паперами	Дериватами	Кредитами	Розрахунками
	Міжнародна торгівля		Міжнародний рух факторів виробництва			Міжнародна торгівля фінансовими інструментами				
Державне регулювання	Регулювання зовнішньої торгівлі		Регулювання руху факторів виробництва			Валютне та банківське регулювання				
	Мікроекономічна політика					Макроекономічна політика				
Базові поняття	Світове господарство									
	Світовий ринок									
	Міжнародний поділ праці									

Рис. 1. Роль міжнародних організацій у структурі міжнародної економіки

Джерело: складено автором

Міжнародна організація – це об'єднання держав, установ, фізичних осіб, що спільно реалізують програму або мету на підставі певних правил та процедур і діяльність яких виходить за межі національних кордонів. Особливістю міжнародних організацій як суб'єктів сучасної глобальної економіки є те, що вони, поряд з державними органами, є її регуляторами [4]. Але на відміну від державних органів, міжнародні організації виконують регулюючі функції на наднаціональному рівні.

Як регулятори міжнародні організації мають значний вплив на розвиток і спрямованість світової економіки, оскільки вони залучають в упорядкований процес чимало держав. По суті, майже немає на світі держави, яка не була б членом якоїсь організації; більшість країн залучена до декількох організацій [4].

Критерії, що визначають міжнародні організації:

- загальні: правова сутність, нормативний зміст, нормативно-правові джерела закріплення будь-якого явища;
- специфічні: членство в організації, природа установчого акту, юридична сила рішень і постанов [6].

До обов'язків міжнародних організацій належать: здійснення захисту своїх представників та уповноважених осіб; самостійна юридична відповідальність; дотримання норм і принципів міжнародного права; відповідність діяльності своїм цілям згідно зі Статутом; належне та своєчасне виконання міжнародних угод. За неправомірну поведінку відповідальність міжнародної організації може бути політичною (позбавлення прав, ліквідація) і матеріальною.

Функції міжнародних організацій: загально-соціальні – регулювання суспільних відносин; загальноорганізаційні – застосування санкцій; спеціальні – притягнення до кримінальної відповідальності [4].

Міжнародна економічна організація – це об'єднання держав, міжнародних установ або інших суб'єктів, що функціонує на основі спільно узгоджених норм і правил, з метою регулювання, координації та сприяння економічному співробітництву між країнами. Основною метою таких організацій є забезпечення стабільного економічного розвитку, лібералізації міжнародної торгівлі, підтримки фінансової стабільності, стимулювання інвестицій та вирішення глобальних економічних проблем [6].

Особливостями міжнародних економічних організацій є їх наднаціональний характер діяльності, самостійна юридична відповідальність, застосування багатосторонніх механізмів прийняття рішень та забезпечення дотримання норм міжнародного економічного права. Серед найвідоміших міжнародних економічних організацій – Світова організація торгівлі (СОТ), Міжнародний валютний фонд (МВФ), Світовий банк, а також регіональні інституції, такі як Європейський інвестиційний банк чи Азійський банк розвитку.

Основні функції міжнародних економічних організацій включають:

- регулювання світогосподарських процесів;
- забезпечення стабільності міжнародної фінансової системи;
- сприяння міжнародній торгівлі та інвестиціям;
- впровадження екологічних стандартів та принципів сталого розвитку.

Міжнародні економічні організації є важливими інструментами у вирішенні глобальних економічних викликів та формуванні ефективної співпраці між країнами.

Розглянемо та проаналізуємо основні проблеми, що стоять перед міжнародними економічними організаціями та державами в цілому.

По-перше, це досягнення сталого економічного розвитку країн з урахуванням ресурсного потенціалу та виробничих можливостей кожної окремої держави. Рішення цієї проблеми країни вбачають у тому, щоб знайти унікальні форми співпраці в торгівлі.

По-друге, це розвиток виробництва, що супроводжується утворенням відходів, які завдають шкоди екології, переважно у країнах, що розвиваються. Рішення цієї проблеми фахівці вбачають у посиленні правил ведення бізнесу транснаціональними корпораціями та запровадженні екологічного протекціонізму.

По-третє, поділ країн на «бідні» та «багаті». Рішення цього питання вбачають у посиленні соціальної складової економіки держав, покращенні продовольчої безпеки держав у контексті зростання чисельності населення.

По-четверте, війни та бойові дії призводять до руйнування територій, міграції населення. Вирішення цього питання вбачають у забезпеченні соціальних гарантій (право на працю, на освіту тощо), а також підтримки міграційного населення (адаптаційні заходи) тощо.

По-п'яте, зростають загрози в енергетичній та економічній безпеці країн. Вирішення цієї проблеми вбачають у пошуку нових форм співробітництва, серед яких виділяється випуск та реалізація дорожньої карти в енергетиці [3].

Таким чином, можна з упевненістю констатувати, що пошуку шляхів співробітництва та створення форм міжнародних організацій передувало поглиблення міжрегіональних, глобальних

проблем, які вимагали вирішення сталого економічного розвитку країн. Вирішення проблем згуртовує, інтегрує держави з метою спільного подолання труднощів. І в цьому є як позитивні, так і негативні риси. До позитивних рис, безсумнівно, належить пошук нових напрямів у вирішенні актуальних питань, форм спільного світового співробітництва, серед яких важливу роль відіграли міжнародні економічні організації. Проте є інша сторона – це руйнація економічної системи держав, неможливість держав підтримувати загальнозстановлений всім державам-членам певний рівень організації розвитку.

Величезну роль у вирішенні перелічених питань має ООН та її структурні підрозділи – МВФ, спочатку ГАТТ, а згодом, що прийшла йому зміну СОТ та інші міжнародні економічні організації. Особливо слід виділити створення у рамках ООН міжнародних економічних організацій, серед яких незмінну роль у регулюванні міжнародної торгівлі та у забезпеченні сталого розвитку економіки країн грає саме СОТ.

Основна причина створення СОТ – створення сприятливих умов (угода про світові ціни, створення світового антитрестового законодавства (Антитрестове законодавство – законодавство, що забороняє монополії порушення торговельного обміну (створення дефіцитів, товарний демпінг тощо) і передбачає підтримання конкуренції), стандартів умов праці та багато іншого) для міжнародного розвитку на основі міжнародного обміну.

Світова організація торгівлі (СОТ) – міжнародна організація, яка розпочала свою діяльність 1 січня 1995 року задля лібералізації міжнародної торгівлі та регулювання торгово-політичних відносин країн-членів []. Процес створення Світової організації торгівлі охоплює тривалий період її становлення, що бере початок від Генеральної угоди з тарифів і торгівлі [1].

Генеральна угода з тарифів і торгівлі (ГАТТ) – міжнародна угода, досягнута 30 жовтня 1947 між 23 державами у Женеві (Швейцарія), згідно з якою кожна з них погодилася забезпечити іншим рівний і недискримінаційний режим торгівлі, скорочувати ставки мита на основі багатосторонніх домовленостей, і з часом усунути імпорتنі квоти. У 1995 перейменовано на СОТ [2].

Зазначимо, що ГАТТ було організовано для здійснення контролю міжнародних процесів – торгівлі та економічного розвитку. Спочатку при створенні ГАТТ робилися спроби країн інтегруватися. Найбільшу роль ГАТТ у 1930-ті роки відіграло в регулюванні імпорту (ослабленні обмежень), зниженні імпорتنих тарифів. Цей період відомий як «золотий вік глобалізації». Тут аргументом є приклад збільшення світової торгівлі на 7% на рік у період 1948-1990-ті роки. Стрімке зростання обсягів випуску продукції спостерігалось як у розвинених країнах, так і в країнах, що розвиваються [2].

Однак у перші роки функціонування ГАТТ міжнародна торгівля промисловими товарами зазнала низки змін щодо лібералізації транзакційних витрат деяких секторів торгівлі (наприклад, не були зачеплені лібералізацією текстильна промисловість, сільське господарство, кредитний і будівельний сектори тощо), але не всієї. Однак, за наявності структури ГАТТ відбувався значний вплив країн-лідерів на зовнішню економіку, зберігалася закритість цих країн і звернення «на себе». Деякі країни, що розвиваються, не були обмежені у внутрішній торговельній політиці. Крім того, країни користувалися положеннями ГАТТ, самостійно вводили обмеження на імпорт, і це забезпечувало їхній захист від країн-конкурентів.

Усе змінилося з набуттям чинності СОТ, що має нормативно-правову основу у своїй діяльності. Ця організація лібералізувала торгівлю, залишивши свободу самостійного розв'язання проблем економічного і соціального характеру в рамках міжнародного співробітництва, з одного боку, а з іншого, інтеграцію світових зв'язків, що поглиблюються, це змушує СОТ переглядати принципи, й економіка країн має дотримуватися правил і норм міжнародної торгівлі та фінансів. Так, з'явилася нова процедура врегулювання суперечок на міжнародному рівні, яка є примусовою та обов'язковою до виконання. Продовжують запроваджувати нові вимоги до сфери патентів, що неблаганно змушує країни приводити свої закони у відповідність до міжнародних норм. Це також стосується і сфери медицини, освіти, охорони праці, державної підтримки тощо. Однак важливу роль СОТ відіграє в лібералізації імпорту разом із застосуванням системи заходів тарифного регулювання, що пояснюється наступним [10]:

- тарифне регулювання - це дієвий інструмент економічного регулювання;
- тарифи застосовуються практично всіма країнами, що дає змогу здійснювати вплив на міжнародні товарні потоки та структуру економіки.
- національне тарифне регулювання охоплює весь асортимент товарної політики в частині імпорту, що піддається контролю [12].

Виходячи з вищезазначеного, слід підкреслити, що економічна політика країн на сучасному етапі залежить не стільки від внутрішніх процесів, скільки більшою мірою від дій міжнародних організацій. Основна роль міжнародних економічних організацій у зовнішній політиці полягає в наступному:

1. Міжнародні економічні організації зумовлюють перебіг розвитку як світової економіки внаслідок багатостороннього співробітництва, так і внутрішньої економіки країн-членів.
2. Міжнародні організації дають змогу забезпечити країнам-учасникам однаковий ступінь захищеності від глобальних проблем і загроз.
3. Міжнародні організації розробили і застосовують систему заходів і показників оцінки міжнародного співробітництва для своїх країн-членів.
4. У міжнародних економічних організаціях відбувається постійне вдосконалення правил і принципів їхнього функціонування, що виявляється в посиленні регулювання світогосподарських процесів і посиленні торгівлі.
5. Залишається визначальна роль впливових (великих) економік на діяльність міжнародних організацій.

Міжнародні економічні організації являються важелем регулювання багатосторонніх відносин у світовій економіці, маючи при цьому свої власні ідеї, органи, норми, статут тощо.

Однією з найбільш важливих з економічних галузей є фінансова, недарма її називають кровоносною системою економіки. Адже ефективний розвиток і окремих компаній, і національних економік потребує відповідного фінансування. Це спричинило створення цілої системи міжнародних фінансових організацій (МФО), лідером якої є Світовий банк.

Світовий банк – це група, що складається з п'яти організацій: Міжнародний банк реконструкції й розвитку (МБРР), Міжнародна асоціація розвитку (МАР), Міжнародна фінансова корпорація (МФК), Багатостороння агенція гарантування інвестицій (БАГІ), Міжнародний центр з урегулювання інвестиційних спорів (МЦУІС). В основі діяльності МБРР – допомога країнам-членам в їх економічному розвитку, насамперед таким, що розвиваються. Діяльність МАР спрямована, перш за все, на фінансування найменш розвинутих країн. МФК та БАГІ є організаціями-філіями Світового банку. Призначення МФК – сприяти розвитку приватного бізнесу в країнах, що розвиваються. Головна мета БАГІ – стимулювати прямі зарубіжні інвестиції в країни, що розвиваються, шляхом надання страхових гарантій іноземним інвесторам від некомерційних ризиків [5,12].

Міжнародний валютний фонд (МВФ), є ще однією фінансовою організацією, яка здійснює значний вплив на світову економіку. Це зумовлюється діяльністю МВФ, стратегічними цілями якого є: зміцнення міжнародного співробітництва в галузі валютної політики; забезпечення життєздатності міжнародної системи платежів і стабілізація ринку іноземної валюти; надання кредитів країнам-членам [7,12].

Світовий банк і Міжнародний валютний фонд сформували основу сучасної інституціональної валютно-кредитної системи. Всі інші інститути, у тому числі регіональні, так чи інакше залежать від них, знаходяться під впливом їх економічної політики. Значною мірою це пояснюється тим, що країни, які входять до регіональних інститутів (наприклад, до Європейського інвестиційного банку), є водночас членами МВФ і Світового банку. Це підкреслює значний потенціал цих міжнародних фінансових організацій та їх принципово важливу роль у формуванні міжнародних стратегій економічного розвитку [7].

Україна активно співпрацює з міжнародними економічними організаціями для забезпечення інтеграції у світову економіку, розширення зовнішньоторговельних можливостей та досягнення сталого економічного розвитку. Співпраця України з міжнародними економічними організаціями має стратегічне значення для країни, оскільки дозволяє залучати іноземні інвестиції, отримувати технічну допомогу та брати участь у міжнародних торговельних і фінансових ініціативах. Основними напрямками співпраці є [11]:

1. Україна є членом СОТ з 2008 року. Участь у цій організації забезпечує доступ до світових ринків на основі прозорих і передбачуваних правил. Завдяки членству в СОТ Україна отримала можливість захищати свої торговельні інтереси шляхом участі у механізмах врегулювання торговельних суперечок, а також адаптувати національне законодавство до міжнародних стандартів [1].
2. Співробітництво з ЄС у рамках Угоди про асоціацію та Поглибленої і всеосяжної зони вільної торгівлі (DCFTA) сприяло значному збільшенню обсягів експорту до країн ЄС. Україна активно впроваджує європейські технічні стандарти, правила сертифікації та безпеки продукції, що

покращує її конкурентоспроможність на міжнародному ринку [15].

3. Співпраця між Україною та Міжнародним валютним фондом та Світовим банком. Хоча основна функція цих організацій пов'язана з фінансовою стабільністю, вони також сприяють створенню умов для розвитку зовнішньої торгівлі. Завдяки програмам МВФ та кредитам Світового банку Україна реформує митні процедури, покращує інфраструктуру для торгівлі та модернізує фінансову систему [9].

4. Організація Об'єднаних Націй з промислового розвитку (UNIDO): У співпраці з UNIDO Україна реалізує програми з підтримки промислового розвитку, орієнтованого на експорт, а також впровадження енергоефективних та екологічних технологій у виробничих процесах.

5. Що стосується регіональних ініціатив, то Україна співпрацює з такими організаціями, як Чорноморський банк торгівлі та розвитку (BSTDB), для підтримки регіональної економічної інтеграції та фінансування інфраструктурних проектів, які сприяють розвитку торгівлі [14].

Які ми спостерігаємо переваги у співпраці:

- розширення доступу до ринків збуту українських товарів та послуг;
- залучення міжнародної технічної допомоги та інвестицій;
- вдосконалення національного законодавства відповідно до міжнародних стандартів;
- підвищення конкурентоспроможності українських товарів;
- стимулювання впровадження інновацій та нових технологій.

Що стосується нових викликів у співпраці України з міжнародними економічними організаціями у сфері зовнішньої торгівлі, то тут ми можемо відзначити: необхідність адаптації національної економіки до жорстких умов глобальної конкуренції; протекціоністські заходи інших країн, які можуть обмежувати український експорт; потреба в модернізації інфраструктури для підвищення ефективності зовнішньоторговельних операцій [16].

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Отже, міжнародні організації, об'єднуючи у своїх рамках економічний, політичний, науковий потенціал різних держав-членів, володіють великими можливостями й можуть здійснювати принциповий вплив на розвиток світової економіки.

Міжнародні економічні організації відіграють ключову роль у регулюванні світової економіки та сприянні сталому розвитку. Їх діяльність забезпечує зменшення бар'єрів у торгівлі, доступ до фінансування та технічної допомоги, що є особливо важливим для країн, які розвиваються. У сучасних умовах глобалізації міжнародна торгівля стає потужним інструментом економічного зростання, водночас її ефективність залежить від здатності міжнародних організацій забезпечувати баланс між глобальними інтересами та національними пріоритетами країн-членів.

Роль таких організацій, як СОТ, МВФ та Світовий банк, є визначальною у вирішенні глобальних викликів, зокрема нерівності, екологічної безпеки та економічної стабільності. Для України співпраця з цими інституціями є стратегічним напрямом, який сприяє інтеграції у світову економіку, модернізації національної інфраструктури та підвищенню конкурентоспроможності. Проте важливими залишаються виклики, пов'язані з необхідністю адаптації до міжнародних стандартів, протекціоністськими заходами інших країн та інтеграцією екологічних ініціатив.

Таким чином, подальший розвиток співпраці з міжнародними економічними організаціями є важливим як для зменшення глобальної нерівності, так і для створення нових можливостей сталого розвитку, що інтегрують країни у спільний світовий економічний простір.

ЛІТЕРАТУРА:

1. The World Trade Organization. URL: https://www.wto.org/english/thewto_e/thewto_e.htm.
2. Генеральна угода з тарифів і торгівлі. Митна енциклопедія : у 2 т. / І. Г. Бережнюк (відп. ред.) та ін.. Х. : ПП Мельник А. А., 2013. Т. 1 : А — Л. 472 с.
3. Єріна І.В. Міжнародна торгівля послугами: тенденції розвитку і структура українського ринку. Статистика та економіка, аналіз. 2012. № 4. С. 39–44.
4. Козак Ю.Г. Міжнародні організації. К.: Центр навчальної літератури, 2007. 440 с.

5. Колосова В.П. Співробітництво України з міжнародними фінансовими організаціями: сучасний стан та перспективи розширення. *Фінанси України*. 2014. № 11. С. 33-47.
6. Ксендзук В. Міжнародні торговельні організації та їх роль в розвитку зовнішньої політики України в умовах воєнного стану. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. № 3 (17). 2023. С.331-338.
7. Кулицький, С. (2018). Зовнішня торгівля України: стан, проблеми й перспективи. *Україна: події, факти, коментарі*, № 9, С. 81-93. URL: <http://nbuviar.gov.ua/images/ukraine/2018/ukr9.pdf>.
8. Кучик О. Еволюція поняття міжнародної організації: теоретико-методологічний аспект. *Вісник Львівського ун-ту. Серія міжнародні відносини*. 2012. Вип. 30. С. 24 – 32.
9. Марків Г.В. Реалії та перспективи співпраці України з Міжнародним валютним фондом. *Інноваційна економіка*. 2013. № 10. С. 11 – 15.
10. Мойсей В.І. Функціональна роль міжнародної торгівлі в умовах глобалізації. *Міжнародна економіка*. 2010. № 4/12. С. 65-70.
11. Пасемко Г. П., Бага Л. Г., Довгаль, С. В. Державне регулювання міжнародної торгівлі в умовах глобалізації. *Вісник ХНАУ. Серія: Економічні науки*. № 2, 2018. С. 226-232.
12. Ринейська Л.С. Роль міжнародних організацій у формуванні міжнародних стратегій економічного розвитку. *Ефективна економіка*. 2018. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/3_2018/56.pdf
13. Рудник А. О., Качур А.В. Роль міжнародної торгівлі в економічному розвитку. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/06/134-1.pdf>.
14. Слободян В. В. Україна та СОТ: співробітництво в рамках сприяння міжнародній торгівлі. Актуальні проблеми забезпечення національної безпеки та спрощення процедур міжнародної торгівлі: зб. тез IV наук.-практ. інтернет-конференції X.: Наук.-дослід. центр митної справи, 2020, 151 с. URL: http://ir.nusta.edu.ua/bitstream/123456789/6221/1/6394_IR.pdf
15. Тохтамиш Т. О. Торговельно-економічне співробітництво України з країнами ЄС. *Молодий вчений*. 2018. № 4. С. 839-843.
16. Чернега О.Б., Кожухова Т.В. Міжнародна торгівля як джерело та чинник сталого розвитку. *Вісник Херсонського державного університету*. 2015. Вип. 12. Ч. 3. С. 32-38.

REFERENCES:

1. The World Trade Organization. Retrieved from: https://www.wto.org/english/thewto_e/thewto_e.htm.
2. General Agreement on Tariffs and Trade. *Customs Encyclopedia: in 2 vols*. Kh.: Melnyk A. A., 2013. Vol. 1: A - L. 472 p. [in Ukrainian].
3. Yerina, I.V. (2022). International trade in services: development trends and structure of the Ukrainian market. *Statistics and economics, analysis*. № 4. Pp. 39-44 [in Ukrainian].
4. Kozak, Y.G. (2007). *International organizations*. Kyiv: Center for Educational Literature, 440 p. [in Ukrainian].
5. Kolosova, V.P. (2014). Cooperation of Ukraine with international financial organizations: current state and prospects for expansion. *Finance of Ukraine*. № 11. Pp. 33-47 [in Ukrainian].
6. Ksendziuk, V. (2023). International trade organizations and their role in the development of Ukraine's foreign policy under martial law. *International Relations, Public Communications and Regional Studies*. № 3 (17). Pp.331-338 [in Ukrainian].
7. Kulytskyi, S. (2018). Foreign trade of Ukraine: state, problems and prospects]. *Ukraine: events, facts, comments*, No. 9, Pp. 81-93. URL: <http://nbuviar.gov.ua/images/ukraine/2018/ukr9.pdf> [in Ukrainian].
8. Kuchyk O. (2012). Evolution of the concept of international organization: theoretical and methodological aspect. *Bulletin of Lviv University. Series of International Relations*. Issue 30. Pp. 24 – 32 [in Ukrainian].
9. Markiv, H.V. (2013). Realities and prospects of cooperation between Ukraine and the International Monetary Fund. *Innovative economy*. № 10. Pp. 11-15 [in Ukrainian].
10. Mosei, V.I. (2010). Functional role of international trade in the context of globalization. *International economy*. 2010. № 4/12. Pp. 65-70 [in Ukrainian].
11. Pasemko, G. P., Baga, L. G., Dovgal, S. V. (2018). State regulation of international trade in the context of globalization. *Herald of KhNAU. Series: Economic Sciences*, No. 2, Pp. 226-232 [in Ukrainian].
12. Ryneiska, L.S. (2018). The role of international organizations in the formation of international strategies of economic development. *Effective economy*. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/3_2018/56.pdf [in Ukrainian].
13. Rudnyk A.O., Kachur A.V. The role of international trade in economic development. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/06/134-1.pdf> [in Ukrainian].
14. Slobodian, V.V. (2020). Ukraine and the WTO: cooperation in the framework of international trade facilitation. Actual problems of ensuring national security and simplification of international trade procedures: abstracts of the IV scientific and practical Internet conference. Kh.: Scientific and Research Center of Customs, 151 p. URL: http://ir.nusta.edu.ua/bitstream/123456789/6221/1/6394_IR.pdf [in Ukrainian].
15. Tokhtamysh, T. O. (2018). Trade and economic cooperation of Ukraine with the EU countries. *Young scientist*. No 4. С. 839-843 [in Ukrainian].
16. Cherneha, O.B., Kozhukhova, T.V. (2015). International trade as a source and factor of sustainable development. *Bulletin of Kherson State University*. Iss. 12. Ч. 3. С. 32-38 [in Ukrainian].

THE ROLE OF INTERNATIONAL ECONOMIC ORGANIZATIONS IN THE REGULATION OF
FOREIGN TRADE

SHCHERBAN Mariia
Carpathian Institute of Enterprising
Open International University of Human Development «UKRAINE»

The article discusses the role of international economic organizations in regulating foreign trade, which is an important element of the world economy and a key factor in the development of many countries, especially developing ones. The author focuses on such organizations and their main functions as the World Trade Organization (WTO), the International Monetary Fund (IMF), the World Bank, and regional institutions. The author analyzes their contribution to creating favorable conditions for international trade, ensuring financial stability, liberalizing markets and supporting multilateral cooperation.

The paper highlights the main mechanisms for regulating foreign trade activities through the introduction of international standards, dispute resolution procedures, as well as tariff and non-tariff regulation measures. The author analyzes the positive dynamics of the impact of international economic organizations on reducing economic inequality, stimulating investment and promoting sustainable development, as well as the challenges they face. These include the growth of environmental threats, inequality between developed and developing countries, and the need to adapt national economies to globalization.

Particular attention is paid to Ukraine's cooperation with international economic organizations in the field of foreign trade. The benefits of such cooperation, including access to new markets, integration into the global economy, technical and financial assistance, as well as the main challenges: competition in the international market, protectionist measures of other countries, the need to harmonize legislation with international standards are considered.

The author emphasizes the importance of international economic organizations as regulators of foreign trade and identifies their impact on solving global economic problems, developing international cooperation and strengthening the economic stability of member countries.

Thus, the study allows for a deeper understanding of the impact of international economic organizations on the global economy, which is important for scholars, policy makers and practitioners.

Key words: international organizations, international economic organizations, WTO, world economy, globalization, sustainable development, economic inequality, foreign trade, international cooperation, financial stability.